Prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediul Centru), judecător Victoria Bogomolova

Dosarul nr. 2r-2442/24
(2-24081197-02-2r-02092024)

D E C I Z I E

8 mai 2025 mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios administrativ
al Curții de Apel Centru

Instanța compusă din:
Președintele completului Ruxanda Pulbere
Judecători Ala Malîi și Roman Pascari

examinând, fără participarea părților, recursul declarat de Verdeș Ion,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Verdeș Ion împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la încasarea despăgubirii,

împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 14 august 2024, prin care s-a refuzat în primirea cererii de chemare în judecată înaintată de Verdeș Ion împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la încasarea despăgubirii urmare a detenției în condiții inumane și degradante,-

a c o n s t a t a t:

Poziția instanței de fond:

1. La 19 iulie 2024 Verdeș Ion s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la încasarea despăgubirii urmare a tergiversării soluționării plîngerii privind încasarea unei despăgubiri echitabile datorită detenției în condiții inumane și degradante.
2. Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 14 august 2024, în temeiul art. 169 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, s-a refuzat în primirea cererii de chemare în judecată înaintată de Verdeș Ion împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la încasarea despăgubirii urmare a detenției în condiții inumane și degradante, fiindu-i explicat lui Verdeș Ion că refuzul de a primi prezenta cerere de chemare în judecată exclude posibilitatea adresării repetate în judecată a aceluiași reclamant, cu aceeași acțiune împotriva aceluiași pârât, cu același obiect și aceleași temeiuri.
3. Pentru a dispune astfel, instanța de fond, reținând prevederile art. 470, 471 alin. (1), 473^2, 473^4 Cod de procedură penală, a conchis că litigiul apărut se soluționează de către instanța judecătorească în procedură penală, secțiunea judecătorul de instrucție, mai cu seamă în condițiile în care pretinde potențialul reclamant că judecătorul de instrucție a constatat deținerea în condiții de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului, garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, remediile de despăgubire, sunt expres prevăzute la capitolul VI din Codul de procedură penală, această

categorie de cereri se judecă în procedură penală, fiind de competența judecătorului de instrucție.

Solicitarea recurentului:

4. Nefiind de acord cu încheierea instanței de fond, la 22 august 2024 Verdeș Ion a depus recurs împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 14 august 2024, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii prin care s-a refuzat în primirea cererii de chemare în judecată înaintate împotriva Ministerului Justiției cu privire la încasarea despăgubirii, cu restituirea cauzei la rejudecare la faza de primire a acțiunii.

Argumentele părților:

5. În motivarea recursului, Verdeș Ion a menționat, în esență, că tergiversarea excesivă de examinare a cauzei cade sub prevederile art. 2 alin. (1), (2) și (3) al Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

Termenul de declarare a recursului:

6. În conformitate cu prevederile art. 425 Cod de procedură civilă *„termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii”.*
7. Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru, constatând că se contestă încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 14 august 2024, conchide că recursul declarat de Verdeș Ion la 22 august 2024 a fost depus în interiorul termenului legal.

Aprecierea instanței de recurs:

8. Analizând legalitatea și temeinicia încheierii atacate, prin prisma argumentelor invocate de recurent și a materialelor din dosar, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios administrativ al Curții de Apel Centru conchide că recursul urmează a fi admis și casată încheierea contestată, reieșind din considerentele ce succed.
9. Conform art. 424 alin. (1) din Codul de procedură civilă *„curțile de apel examinează recursurile declarate împotriva încheierilor emise de judecătorii”.*
10. În condițiile art. 426 alin. (2) şi (3) din Codul de procedura civilă *„recursul se depune la instanța a cărei încheiere se atacă. Recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului şi a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității şi fără participarea părților”.*
11. În conformitate cu prevederile art. 427 lit. b) Cod de procedură civilă *„instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul şi să caseze integral sau parțial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluționată prin încheierea casată.”*
12. Din materialele cauzei s-a constatat că la 19 iulie 2024 Verdeș Ion s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la încasarea despăgubirii urmare a tergiversării soluționării plîngerii privind încasarea unei despăgubiri echitabile datorită detenției în condiții inumane și degradante, solicitând

admiterea cererii privind despăgubirile în mărime de 761034 lei în urma tergiversării soluționării cauzei despăgubirii urmare detenției în condiții inumane și degradante, precum și încasarea prejudiciului cauzat în mărime de 761034 lei.

13. Totodată, Verdeș Ion a indicat s-a adresat cu plângeri și cereri în despăgubire a prejudiciului cauzat prin detenție în condiții inumane și degradante, în raport cu care nu are o soluție definitivă.
14. În contextul pretențiilor înaintate, Colegiul civil reține că potrivit art. 5 alin. (1) și (2) Codul de procedură civilă *„orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanţă judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertăţile şi interesele legitime. Nici unei persoane nu i se va refuza apărarea judiciară din motiv de inexistenţă, imperfecţiune, coliziune sau obscuritate a legislaţiei”.*
15. Conform art. 169 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă *„judecătorul refuză să primească cererea de chemare în judecată dacă cererea nu urmează a fi judecată în instanţă judecătorească în procedură civilă”.*
16. Instanța de recurs observă că instanța de fond a motivat soluția de refuz în primire a cererii de chemare în judecată înaintată de Verdeș Ion împotriva Ministerului Justiției cu privire la încasarea despăgubirii, prin faptul că litigiul apărut se soluționează de către instanța judecătorească în procedură penală, remediile de despăgubire fiind expres prevăzute la capitolul VI din Codul de procedură penală, fiind de competența judecătorului de instrucție.
17. Colegiul reține că, într-adevăr, Verdeș Ion în acțiunea depusă a invocat faptul că s-a adresat cu plângeri împotriva administrației instituție penitenciare referitoare la condițiile de detenție, care conform jurisprudenței CtEDO afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 CEDO, a fost deținut în Penitenciarul nr. 13 și Penitenciarul nr. 4-Cricova pe o perioadă de 2669 zile, în condițiile contrare art. 3 CEDO, însă, atestă că prima instanță greșit a raportat obiectul acțiunii la prevederile art. 470, 471 alin. (1), 473^2, 473^4 Cod de procedură penală și a conchis asupra refuzului în primirea cererii de chemare în judecată înaintate de Verdeș Ion împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la încasarea despăgubirii urmare a detenției în condiții inumane și degradante, or Verdeș Ion a invocat tergiversarea examinării plângerii sale pe marginea unei despăgubiri echitabile datorită condițiilor de detenție în condiții inumane și degradante, considerând că încălcarea dreptului la soluționarea termenului rezonabil este un temei rezonabil de a satisface cererea sa.
18. Așadar, potrivit art. 2 alin. (1) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești, stabilește că „*Orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătoreşti poate adresa în instanţă de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări şi repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condiţiile stabilite de prezenta lege şi de legislaţia procesuală civilă”.*
19. Prin urmare, Colegiul civil atestă că prima instanță greșit a raportat obiectul acțiunii la încasarea despăgubirii urmare a detenției în condiții inumane și degradante, or la caz

Verdeș Ion a înaintat o acțiune în ordinea reglementată de Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei la plângerea sa.

20. Așa dar, instanța de recurs ajunge la concluzia că la etapa verificării întrunirii exigențelor prevăzute de lege a cererii de chemare în judecată înaintată de către Verdeș Ion împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la încasarea despăgubirii, judecătorul a omis aspectele menționate supra, circumstanță ce a generat adoptarea unei soluții greșite.
21. Deci, reținând ca fiind întemeiate argumentele recurentului cu referire la netemeinicia refuzului în primire, în situația în care acest instrument procedural a fost utilizat defectuos, Colegiul conchide lipsa temeiurilor care ar justifica menținerea încheierii din 14 august 2024, de instanța de fond.
22. În acest sens, Colegiul civil reține că accesul liber la justiție constituie un aspect inerent al dreptului la un proces echitabil, principiu complex, care cuprinde mai multe relații şi drepturi fundamentale, prin care se poate garanta exercitarea lui deplină, or, fără un acces efectiv la instanță, drepturile oferite justițiabililor ar fi iluzorii.
23. Astfel spus, dreptul de acces la justiție este înțeles ca un drept de acces concret şi efectiv, presupunând ca justițiabilul să beneficieze de o posibilitate clară şi concretă de a contesta un act ce aduce atingere drepturilor sale.
24. Reieşind din cele menţionate supra, Colegiul ajunge la concluzia de a admite recursul declarat, a casa încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 14 august 2024, restituind spre rejudecare problema soluționată prin încheierea casată în același complet de judecată, la etapa de primire a cererii.
25. Din aceste raționamente, în conform art. 423-427 lit. b), 428 Cod de procedură civilă, Colegiul Civil, Comercial şi de Contencios administrativ al Curții de Apel Centru,-

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Verdeș Ion.

Se casează încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 14 august 2024, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Verdeș Ion împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la încasarea despăgubirii, restituind spre rejudecare problema soluționată prin încheierea casată la Judecătoria Chișinău (sediul Centru), în același complet de judecată, la etapa de primire a cererii.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului Ruxanda Pulbere

Judecătorii Ala Malîi

Roman Pascari